

αρκούδα

αρκούδα, η, ουσ. [<μσν. ἀρκούδα <ἀρκούδιον, υποκορ. του μτγν. ἄρκος <αρχ. ἄρκτος], η αρκούδα. **1.** γυναίκα μεγαλόσωμη και άχαρη: «χώρισε την τάδε, που ήταν σαν μπιμπελό, και πήγε και τα 'φτιαξε μ' αυτή την αρκούδα». **2.** άντρας μεγαλόσωμος και τριχωτός: «μόνο που βλέπεις αυτή την αρκούδα, τρομάζεις, κι εσύ μου λες να μαλώσω μαζί του!». **3.** χαρακτηρισμός της πρώην Σοβιετικής Ένωσης ως αντίπαλο δέος των Η.Π.Α.: «αν υπήρχε σήμερα η αρκούδα, δε θα υπήρχε πλανητάρχης». **4.** (και για τα δυο φύλα) λέγεται και με υποτιμητική ή υβριστική διάθεση: «α, μωρή αρκούδα, πάρε δρόμο από δω». (Λαϊκό τραγούδι: *κι εσύ αρκούδα μαλλιάρη με τα στραβά ποδάρια, που βάζεις βρε τα μούτρα σου με μας τα παλικάρια*). Υποκορ. **αρκουδάκι, το** και **αρκουδίτσα, η**.

- αντί για λαγό, έβγαλε αρκούδα (ενν. το κυνηγετικό σκυλί), λέγεται στην περίπτωση που, ενώ περιμένουμε, ενώ προσπαθούμε για κάτι καλό, μας βρίσκει, μας έρχεται το χειρότερο: «είχα μεγάλη ατυχία που έχασα τη δουλειά γιατί, δεν ξέρω τι έγινε την τελευταία στιγμή κι αντί για λαγό έβγαλε αρκούδα».

- έπεσε το γέλιο της αρκούδας, βλ. λ. [γέλιο](#).

- έπεσε το ξύλο της αρκούδας, βλ. λ. [ξύλο](#).

- έφαγε το ξύλο της αρκούδας, βλ. λ. [ξύλο](#).

- έχουμε την αρκούδα και ψάχνουμε τα ίχνη της, λέγεται στην περίπτωση που κατατριβόμαστε με μικρολεπτομέρειες, ενώ το πρόβλημα είναι ολοκάθαρα μπροστά μας. Από το αρχαϊστικό ἄρκτου παρούσης τά ἴχνη ζητεῖ.

- ιστορίες γι' αρκούδες ή ιστορίες με αρκούδες, βλ. λ. [ιστορία](#).

- κάνει αρκούδες, κάνει ανοησίες, βλακειές, συμπεριφέρεται γελοία: «δεν τον παίρνουμε πια μαζί μας, γιατί, όπου πάμε, κάνει αρκούδες και γινόμαστε ρεζίλι». Αναφορά στην αρκούδα του αρκουδιάρη που με τα καμώματά της κάνει τον κόσμο να γελάει.

- της αρκούδας άμα βγάλεις το χαλκά, βλέπεις αν είναι ήμερη ή άγρια, μόνο όταν δώσεις την ελευθερία σε έναν άνθρωπο, θα μπορέσεις να καταλάβεις ποιος είναι ο πραγματικός του χαρακτήρας, αν είναι καλός ή κακός: «μην κοιτάς που σε προσέχει τώρα που είναι υπάλληλός σου και λέει πως σ' αγαπάει, γιατί, της αρκούδας άμα βγάλεις το χαλκά, βλέπεις αν είναι ήμερη ή άγρια».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας